

GÜNÜN EN GEC
SAATİNDE EN
SON HAVADIS-
LERLE ÇIKAR
HALKGAZETESİ

Sahibi ve Umum Neşriyat
Müdürü :
HASAN RASIM US
Basıldığı yer :
VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

18

BİRİNCİ KANUN 1939
PAZARTESİ

Numara : 107 Sene : 1
Tel. 23872 . Posta kutusu 214

Sovyet Rusyada Halk ve asker arasında karışıklık mı çıktı?

Londra, (Radyo, saat 18) — Estonya yolu ile Stokholme gelen bir habere göre, Rusyada bazı havalide halk ve asker arasında karışıklık çıkmıştır.

Sovyetlerin
Finlândiya
cephesinde
yeni tedbirleri

Leningradda Geniş salâhiyetli bir harp komisyonu kuruluyor

Paris, 18 (Hususi) — Paris So-
ir gazetesinin yazdığına göre Sov-
yet hükûmeti muharebeye başla-
dığı zaman Finlândiyanın işgali-
ni 21 kânunvevele kadar bitirmek
niyetinde idi. Stalinin altmışıncı
doğum yıldönümü olan o gün
bu zaferi törenlemek düşünülü-
yordu. Yine aynı gazete Stalinin

Leningrad'a geniş salâhiyeti haiz
bir komisyon göndermeye karar
verdiğini yazıyor. Bu komisyon
Leningraddan Finlândiya harbini
idare edecektir. Helsinki düştüğü
takdirde de Rusya, Teryökide teş-
kil olunan ve Kuosinnen'in riyâ-
seti altında bulunan hükûmeti o-
raya nakledecektir.

Finler ikinci bir müdafaa hattı inşa ediyor

Londra, (Radyo, saat 18) — Moskovanın dünkü tebliğinde, ilk
defa olarak, Rus kitalarının Finlândiyada ilerlediklerine dair hiçbir
haber bulunmuyordu. Bugünkü tebliğdeyse Kızıl ordunun Finlândi-
yada bazı noktalarda ilerlediği haber verilmektedir.

Diğer taraftan Finler Mannerheim hattının arkasında yeni bir
müdafaa hattı inşa etmektedirler.

Bugünkü Fin tebliğinde Fin hava kuvvetlerinin birçok Rus kıt'a-
larını bombardıman ettikleri bildirilmektedir.

Ticaret Vekilinin bugünkü mühim tetkikleri

İhracatımız yerli vapurlarla yapılacak

Dün şehrimize gelen Ticaret
Vekili Nazmi Topçuoğlu bu sabah-
tan itibaren şehrimizdeki tetkikle-
rine başlamıştır. Vekil sabah saat
10.30 da mintaka ticaret müdürlü-
ğüne gelmiş, ilk olarak Osmanlı ve
İtalyan bankaları müdürleriyle gö-
rüşmüştür. Nazmi Topçuoğlu bun-
dan sonra tiftik ve yapı işi ihra-
catçılar Birliğinin idare heyeti
toplantısında bulunmuş, birliğin
çalışma esasları üzerinde direktif-
ler vererek bu teşekkülün maksadı-
nı izah etmiştir. Vekilin öğleden
sonra tetkikleri daha mühim ol-
muştur. Yaş meyva ve sebze ko-
operatifi müdürü kendisini ziyaret
ederek yaş meyva ve sebze ihra-
catımız hakkında kendisine malû-
mat vermiştir. Aynı zamanda bu
maddeler üzerindeki ihracatımızın
arttırılması işi üzerinde alınacak
tedbirler de görülmüştür.

Bundan sonra liman işletmeleri
umum müdürü Raufi Manyas ve
kil tarafından kabul edilmiştir.

Bu sırada yerli vapur armatör-
leri vekilin yanında toplanmış-
lar, harice vapur işletilebilmek me-
selesi etrafında görüşmüşlerdir.
Son günlerde ecnebi vapurla-
rının limanlarımıza gelmemeleri
dolayısıyla ihracatı müşkül vazı-
yete giren maddelerimizin yerli
vapurlarla ihracatının temini hak-
kında bazı kararlar verilmiştir.
Yakında bu karar tatbik edile-
cek, ihracatımız ecnebi vapurla-
rın elinden alınacaktır.

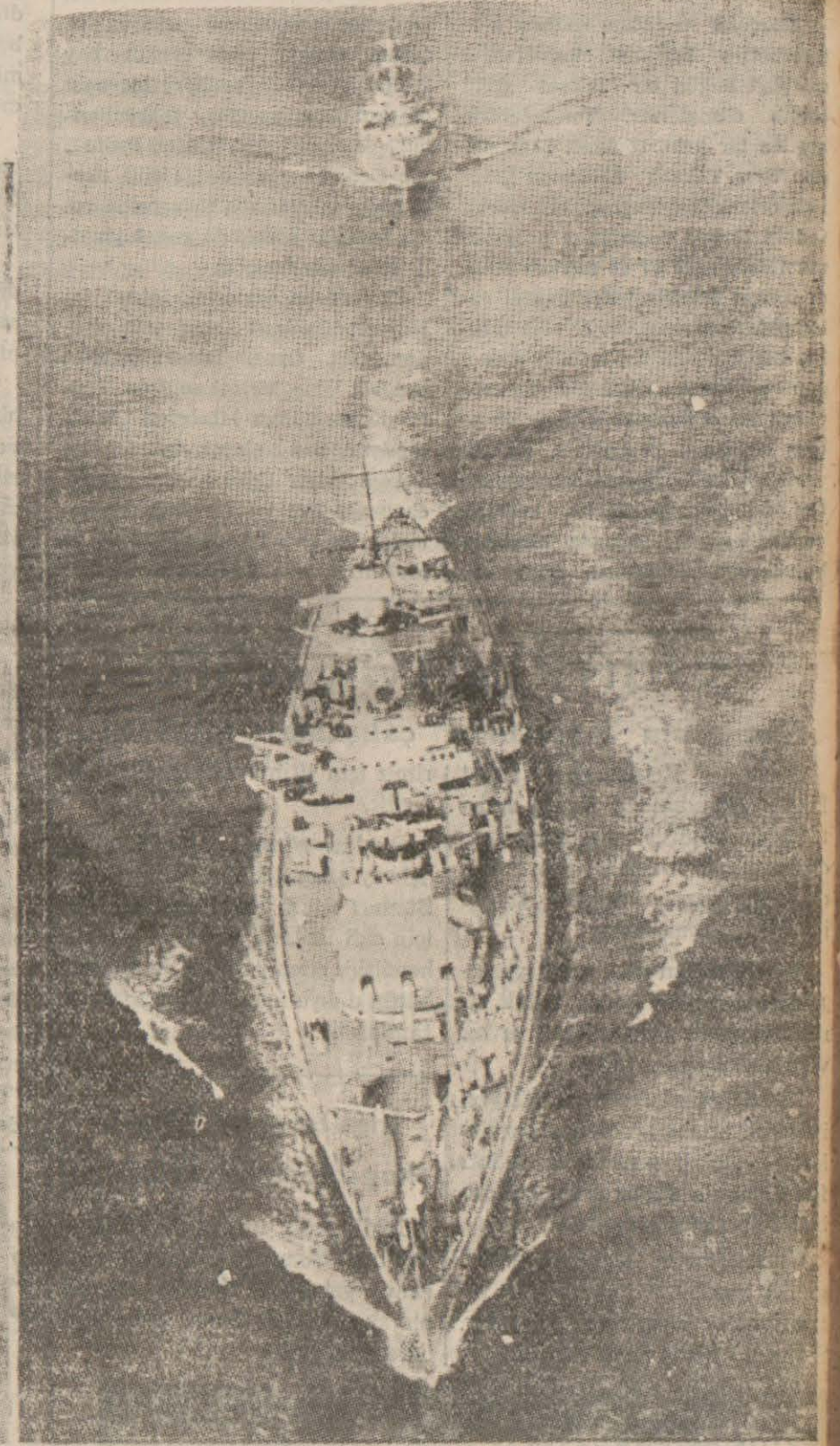
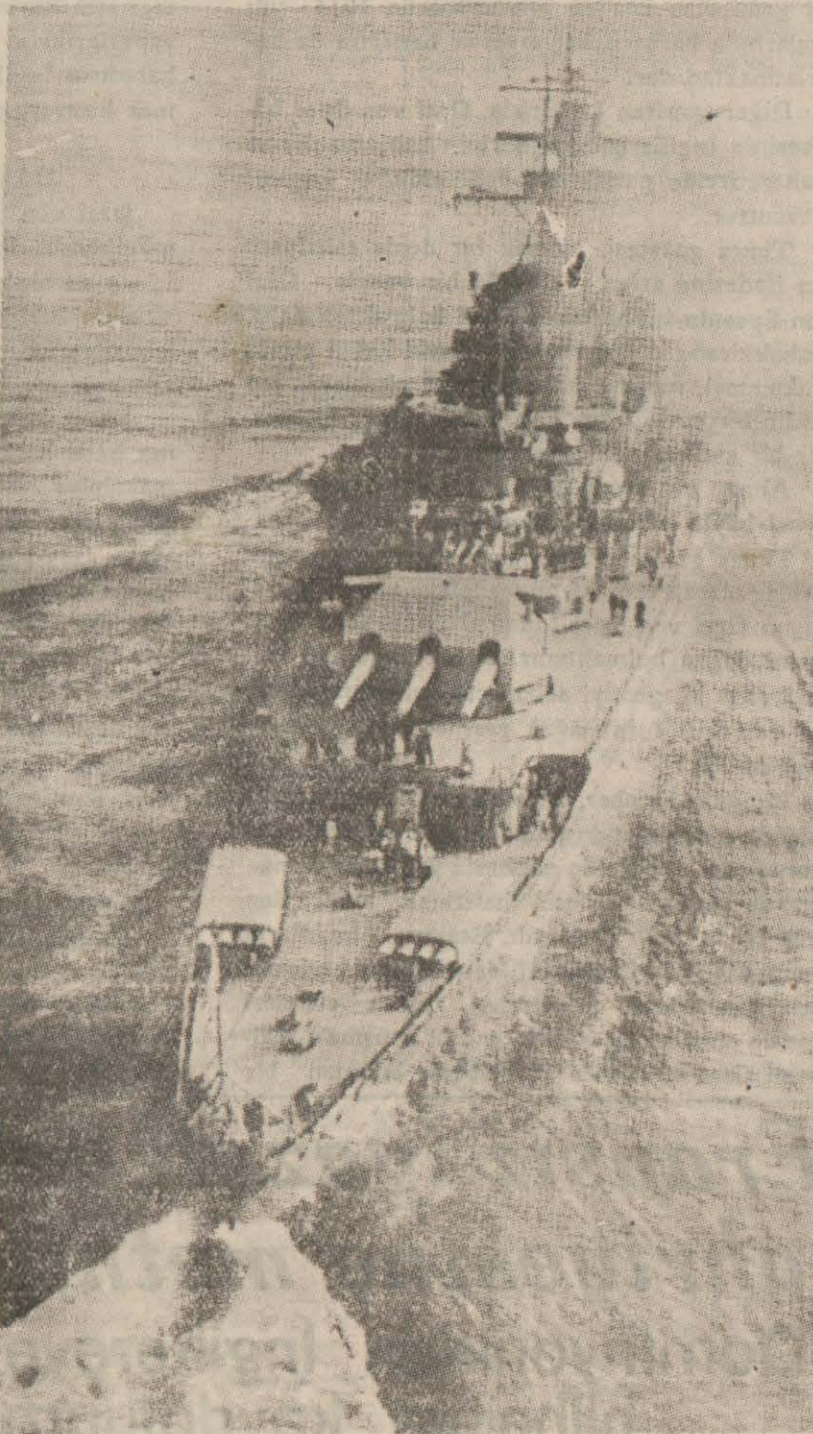
Armatörlerden sonra manifu-
racılar vekili ziyaret ederek son
ihtikâr vaziyetleri üzerinde iza-
hat vermişlerdir. Bu arada ma-
kara buhranı üzerinde görüşül-
müş, İtalya ve Rusyadan mak-
ara gelmediği anlaşılmıştır.

Bu yolda ne gibi tedbirler al-
ınması lâzım geldiği hakkında
tüccarların fikri alınmıştır.

Diğer taraftan yumurta ihra-
(Devamı 2 inci sayfada)

Cenup atlasında cereyan eden haile

Batan Graf Von Spee' nin seyir halinde
önden ve arkadan görünüşü

Almanya Urugvay hükûmetini protesto etti

Montevideo, 18 (A. A.) — Almanya orta elçisi, beynelmilel hak ve teamüller nakzedile-
rek Graf Von Spee'ye yeniden denize açılabilir vaziye girmesi için lâzım olan müddetin
verilmemesini protesto eden bir notayı hükûmeti namına Guani'ye tevdi eylemiştir.

Günün bir deniz dedikodusu

Çin-Japon harbi devam ediyor

Londra, (Radyo, saat
18) — Şanghaydan bil-
dirildiğine göre, Çinli-
ler dün gece yarısı Ja-
pon kuvvetlerine karşı
büyük bir taarruza geç-
mişlerdir.

Graf Fon Spee harbi kabul edemez mi idi?

Amiralın Alman yüksek bahriyesine ver-
mek üzere gönderdiği hazin mektup

(Yazısı 2 incede)

Sehirden Neler Oldu?

Emekli öğretmenlere mesken bedelleri hazırda verilecek

1932 ders yılına ait müterakim mesken bedellerinin son kalan dört aylığının öğretmenlere tevzi edilmesi için alâkadarlara tebligat yapılmıştır. Bundan başka öğretmenlere şimdiye kadar ödenmeyen teçhizat bedelleri de yakında verilecektir. Meslekten ayrılmış öğretmenlerle tekaüde sevkedilmiş olan emekli öğretmenlerin 1932 yılına ait mesken bedelleri 940 yılı bütçesine konmuştur. Bu gibi öğretmenler alacaklarını haziran başında alacaklardır.

Universitede iktisat günü kutlandı

Bu münasebetle gençlik Cumhuriyet Abidesine bir çelenk koydu

Ekonomi ve tutum haftası münasebetiyle İstanbul Üniversitesi gençliği bugün bir iktisat günü tertib etmişlerdir. Talebelerden seçilen bir grup toplantı başlama- dan önce Taksim Abidesine gide- rek çelenk koymuştur. Üniversi- tedeki törene hazırlanan program mucibince saat 17 de merkez bina- sı iktisat fakültesi dershanesi sa- lonunda başlamıştır. Evvelâ tale- he, hep bir ağızdan istiklâl mar- şını söylemiş, bilâhare Rektör Cemil Bilsel kürsiye gelerek ilk a- çılış söylevini vermiştir. Rektör yerli mallar haftasının ehemmiye- tini, memleketimizde bu haftaya verilen kıymet hakkında hitabede bulunmuştur. Rektörü müteakip,

İzmir mebusu, ulusal ekonomi ve tutum cemiyeti reis vekili bay Rahmi (Yerli mahsuller) mevzu- lu bir konuşma yapmış, mahsulleri- mizin değerini anlatmıştır. Profe- sör Dobresberger de; (Millî eko- nominin inkişafında tasarrufun ro- lü) mevzuu etrafında çok kıymet- li sözler söylemiştir.

Profesörün söylevini, iktisat fa- kültesi dördüncü sınıf talebesin- den İffet Oruz, ikinci sınıftan Mehmet Ulug, birinci sınıftan Ned- ret Kocaoglu'nun hitabeleri takip etmiştir. Son olarak da fakülte Dekanı Ömer Celâl Sarcı bugün- ün ehemmiyetini ve gençliğin ekono- midaki rolünü tebarüz ettirmiş ve toplantıya son verilmiştir.

Cumhurreisimiz

Demiryolu inşaatında çalışanları takdir etti

Sivas, — Reisicumhur İsmet İnönü, Erzurumdan Sivas'a ay- de- tinde mühendislerimize karşı duy- duğu takdir hislerini inşaat mü- dürü B. Sunguya âtidedi tarzda ifade buyurmuşlardır:

— Erzurum demiryolu güzere- ğini ikmalinden sonra tetkik et- mek bana hakikî bir zevk ve se- vinç vermiştir.

Memleketimiz, umumî bünyesi itibarıyla arızalıdır. Bizim memle- kette yapılan şimendifer hatları fen âleminin daima dikkatini cel- bedecek eserler olmuştur.

Cumhuriyette açtığımız güzere- ği hep birbirinden zor ve bi- ribirinden kıymetli olmuştur. Samsun - Sivas hattı mühendisle-

rimiz için iftihar olunacak bir e- serdir.

Bunları görmek vatandaşların için yüksek iftihar vesilesidir. Bunları tetkik etmek mühendisler için ciddi istifade mevzuudur. Mühendislik edebiyatımız bu eserleri bütün dünya fen âlemine cesaretle tanıtabilir.

İngilterenin Musul konsolosu şehrimizde

İngilterenin Musul konsolosu bugünkü Sempion ekspresile şehrimize gelmiştir. Buradan transit olarak geçmiş ve Toros ekspresile hareket etmiştir.

Öğle gazetelerinde gördüklerimiz

Haber AKŞAM POSTASI

Hasan Kurnacı bugünkü makalesini kayak sporunun faydasına tahsis etmiştir. Milli Şefin Erzuruma yaptığı seyahati vesile ile itihaz eden makale muharriri memleketimizin bir tarafını yedi ay müddetle kaplayan kıymetli bir hadiseden daha ziyade kıymetli takdir edilemez. Bir meziyet olduğunu yazdıktan sonra şöyle diyor: "Eğer Erzurumun bu hususiyetinden istifade edecekler Türkler- de Finlandiyalılar gibi az zamanda kayak sporcusu olabilir."

Muharririne göre bu istifade de memleketimizi millî müdafaa itibarıyla takviye eder.

AKŞAM KAVAKLIDERE SARAYI

"Akşamdan akşama", sütununda, Sovyetlerle aramızın açmak için, Alman propagandasının yuvarladığı muhtelit ordu kurulduğu gibi bu cins balonların bizi ancak büyük altından güldürebileceği yazılmakta ve şöyle denilmektedir: "Türkçede (Külâhuma dinlet!) diye bir söz vardır. Propagandanın bu kadar ednası karşısında külâhım bile is- yan ederek hop oturur, hop kalkar!.."

Son Posta

"Her gün" sütununda Muhiddin Birgen, maden havzamızı devlet- leştirmek meselesini tetkik etmektedir. Muharrir, hususî sermaye bakımından zayıf olan bu memlekette madenler hususî ellerde kal- dıkça, istihsalâtı arttıracak bir siyasetin muvaffakiyetle inkişafına imkân olamayacağını kaydederek, Başvekil Refik Saydam'ın Zongul- daktaki faaliyetin devlet eliyle tanzimî yolunda vâsıl olduğu kanaatin- de yerinde olduğunu tebarüz ettiriyor.

DEN SONRA GELEN Haberler

Alman kruvazörünün hareketi ayıplanıyor

İngiliz gazetelerinin mütaleası:

«Alman ırkı cesur bir ırktır. Eski Alman bahriyelisi böyle hareket etmezdi!»

Londra, 18 (A.A.) — Bu sabahki gazeteler Graf von Speenin akibetini büyük harflerle bildirmekte ve başlıca tefsirlerini bu mevzuu tahsis etmektedirler.

İngiliz gazeteleri bu akibeti umumiyeti itibarıyla "Hicabıver", addetmekte ve bu münasebetle, hezimeye uğrayan 74 Alman harp gemisinin kumandanları tarafından İngiltereye teslim edilmeyerek batırıldığı Scapaflow hadisesini hatırlatmaktadır.

Matbuat, Graf von Spee kumandanının hattı hareketini, gecenlerde kurtulmak ümidi olma- dığı halde batıncaya kadar gerefili bir muhare- bede bulunan İngilterenin Ravalpindi vapuru mürettebatının hattı hareketi ile mukayese et- mektedir.

Keza İngiliz mahfilleri hafif fakat kuvvetli bir gemi olan Emden kruvazörünün 1914 yılı başlarında harpten kaçmıyarak batırıldığı da hatırlatmaktadır.

Diğer taraftan Londra'da, Graf von Spee hâ- disesinin İngiliz bahriyelerinin kahramanlık ve maharetlerine parlak bir delil olduğu kanaati mevcuttur.

Times gazetesi, yüksek bir deniz gahsiyeti- nin ifadesine atfen neşrettiği bir yazıda, Graf von Speenin intiharını mevkuf kalmaktan daha muhakkirane addetmektedir. Harbi kabul etmek mükemmel, mevkuf kalmaya razı olmak da an- laşılır birşey olurdu. Fakat Almanlar hicabı- ver bir akibeti intihap etmişlerdir.

Alman ırkı cesur bir ırktır. Eski Alman bah- riyesi böyle hareket etmezdi.

Times gazetesinin deniz muharriri, gemisini intihar olacak olan bir mücadelede maruz bırak- mıyan Graf von Spee kumandanının hattı hare- ketini doğru bulmaktadır. Fakat işte asıl bu vaziyettir ki, gemiyi selâmette bulunduracak o- lan (mekuf tutulmağa) razı olmayı istilzam etmekte idi.

Bununla beraber, kumandanı bayrağını dal- galandıra dalgalandıra harbederek hayata veda etseydi bu akibet hiç şüphesiz Almanların na- zarında Hitlerin vapuru batırmak kararından daha iyi bir tesir bırakır. Esasen Almanların umumiyet itibarıyla müttetiklerin istifade edeme- mesi için ticaret gemilerine tatbik ettikleri "teslim olmaksızın kendi kendini batırmak", kai- desini Graf von Spee vaziyetinde bulunan bir

harp gemisine neden dolayı tatbik ettikleri anlaşılmamaktadır.

DAILY SKETCH GAZETESİ YAZIYOR

Tarih tekrerrür ediyor. 20 sene evvel Alman- lar Capaflowda filolarını batırıyorlar. Bu sabah, Graf von Spee, deniz muharebeleri an'anesine uygun olarak değil, kumandanının emri üzerine, Riedel Plata kumlarında batmış, yatıyor. Graf von Spee, batırıldığı ticaret vapurlarının intika- mını almak için kendisini karasuları dışında bekliyen İngiliz gemilerle karşılaşmaktan kork- muştur.

DAILY HERALD YAZIYOR

Adıyo, Graf von Spee... akibetiniz hicabı- ver oldu. İntihar ettiniz. Hitler sizi hür millet- lere karşı beyhude taarruzunda kullanmak iste- diği için kayboldunuz. Keza müdafasız ticaret vapurlarını avlamaktan ibaret olan vazifeniz karşınıza İngiliz bahriyesinin mukavemet edil- mez kuvvetlerini çıkardığı için kayboldunuz.

DAILY MAIL DIYOR Kİ:

Graf von Speenin muharebeyi tercih etmesi mümkündü. Fakat emir Hitlerden geldi. Hitler için o an hiç şüphesiz hayatının en acı tecrübe- si oldu. Bizim için zafer saati, bu zaferi temin için ölen kahramanların isimleriyle takdis edil- miş bulunuyor.

Daily Mirror gazetesi Uruguay makamları- nın hattı hareketini yerinde bulmaktadır. Bu makamlar Alman gemisinin denize açılmak için lâzım olan tamirâtı yapmasına müsaade etmiş- lerdir. Geminin toplarını tamir için yapacağı her teğebbüs derhal mevkuf tutulmasını intaç ede- ceği tabii olmakla beraber, Almanların batarya- ları tamire teğebbüs etmek suretile bundan istifa- de etmiş olmadıkları zamediliyor. Görünüşe bakılırsa, Almanlar kendilerini bekliyen taliin, İspanya - Amerika muharebesinde amiral Cer- vayı, Santiago limanını terkettiği zaman bekli- yen taliden daha iyi olmadıklarını hesap etmiş ola- caktırlar.

Gazete yazısını şu suretle bitiriyor:

Esasen Graf von Spee Buenos - Aires'e git- mek için, Uruguay ve Arjantin karasuları ara- sındaki 17 mil serbest mesafeyi aşmak teğebbü- sinde bulunsaydı dahi akibeti ancak gecikmiş olacaktı.

Fransız gazeteleri İngiliz bahriyesine methiye yazıyor

Dominyonların İngiltereye fiilî yardımı bilhassa kaydolunmaktadır

Paris, 18 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor: Bu sabahki Paris gazeteleri tefsirleri:

Hafta başı olan bugün, Paris matbuatı, ge- çen haftanın başlıca hadiselerini gözden geçir- mektedir. En başta pek tabii olarak, tasavvurun fevkinde kahramanlıklar gösteren Finlandiya meselesi geliyor.

Finlandiyalıların gösterdiği yararlıklar kar- şısında herkes takdir ve hayranlık duymakta- dır.

Diğer taraftan, Alman amirallığının ilân et- tiği muvaffakiyetlere rağmen "İntihara", mecbur olan Graf von Speenin batması hadisesi, İngi- liz bahriyesinin kıymeti hakkında sitayişkâr mütalealara zemin teşkil etmektedir.

Graf von Spee kruvazörünün batması hâdi- sesinde İngiliz dominyonlarının İngiltereye yar- dım etmediklerine dair olan Alman propagan-

dası iddiaları en kuvvetli şekilde tekzip edilmiş bulunuyor.

Ekselsior gazetesi, Yeni Zelandıların idare- sindeki "Achilles", gemisi hakkında diyor ki:

Deniz muharebeleri Okyanusu baştan başa ürpertirken, müttetik gemilerin etrafında İngi- liz müstemlekelerinin ve bilhassa dominyonla- rının tesanüdü her zamankinden daha fazla kuv- vet bulmaktadır. Cenup atlasında cereyan eden facia, Yeni Zelanda da olduğu kadar hararetle hiçbir tarafta takip edilmemiştir. Yeni Zelanda Montevideo deniz harbini bilhassa kendisi ka- zanmış olduğu intibahı taşıyor. Çünkü muha- rebeden, hiçbir hasara uğramadan çıkan yegâne muharip kruvazör Achill'dir. Ve bu gemi Yeni Zelanda hesabına harbeden iki harp gemisin- den biridir. Mürettebatı Yeni Zelandada doğmuş ve doğdukları memlekette büyümüş talim ve terbiye görmüş yerlilerdir.

Fransız ve Alman iktisadiyatı çarpışıyor

Paris, 18 (A.A.) — Fransız - İngiliz anlaşması münasebetiyle Le Journal gazetesi Saint Brice im- zasile neşrettiği bir makalede ma- reşal Petain'in Madritte iyi ça- lışmaya devam ettiğini belirtiyor ve diyor ki:

Haftalardanberi ticaret anla- şmasını tanzim etmek için İspan-

yaya mühim bir Fransız murah- has heyeti gitmiş bulunuyor. Bu anlaşma yakında imzalanacak ve parefe edilecektir. Buna mukabil haber verildiğine göre, Almanya- nın Tuna memleketlerindeki mü- zakereleri, yerinde saymaktadır. Halbuki Almanya, üstün bir vaziy- yete sahip bulunuyordu. Alman

Fin - Sovyet harbi

176 tank tahrip edildi

Harp mintakasında sal- gın bir hastalıktan endi- şe olunuyor

Londra, 18 (A.A.) — Finler, Sovyetlere karşı vatanlarını karış karış kahramanca müdafaa de- vam ediyorlar. Yarı resmî bir kaynaktan haber verildiğine göre, Finlandiyalılar, muhasamatın baş langıcındanberi Ruslardan 176 tank almışlardır.

Sovyetlerden şimdiye kadar en az 40 bir asker ölmüş, yüz bin as- kerin âzası donmuştur. Buna mu- kabil Finlerin zayıfları ancak iki bindir.

Toprak donmuş olduğu için binlerle ölüyü gömmek imkânsız- lığı, ilkbaharda, korkunç salgın hastalıklar çıkması endişesini u- yandırıyor.

Finlandiya askerleri, memleket- lerini istilâ edenlere karşı kin beslemelerine rağmen, Sovyet or- dusu ümerasının, efradı ölüme sü- rüklemeleri karşısında nefret duymaktadırlar.

Ladoga gölü üzerinde, bir ba- tarya, dün, üç Sovyet tankını tahrip etmiştir. Denizde yalnız sahil muhafız gemileri faaliyet sarfetmişlerdir. Havada, 16 kânu- nevelde, Sovyet tayyareleri, bil- hassa Petsamoda ve şimali Lapon- yada uçuşlar yapmışlar ve birkaç bomba atmışlardır. Fin kuvvetleri çok faaliyet göstermiş ve cephe yakınında, zırhlı Rus tank kafile- sini bombardıman etmiştir.

SOVYETLER İLERLEDİKLE-

RİNİ BİLDİRİYORLAR

Moskova, 18 (A.A.) — Tebliğ: 17 Kânunuevvelde, Murmansk istikametinde Sovyet kıtaları Pet- samo'nun cenubundaki yolu takip ederek 75 inci kilometreye var- mışlardır.

Ukhta istikametinde Kursu mevkiini işgal eden Sovyet kıtaatı huduttan itibaren 132 kilometrelik mesafeye varmışlardır.

Diğer istikametlerde yalnız istik- saf faaliyeti ve bazı noktalarda da topçu ateşi olmuştur.

İngilterenin yeni Bolivya elçisi

Almanlar tarafından tevkif edildi

Moskova, 18 (A.A.) — Reu- ter:

Moskovadaki İngiliz sefareti müsteşarı iken Bolivya elçiliğine tayin edilmiş olan Gorion Veker- rer, bir Estonya vapuruyla İngi- ltereye giderken vapurun Alman kruvazörü tarafından tevkifi ve araştırılması üzerine Almanya'ya götürülmüş ve mevkuf tutulmak- tadır.

Ticaret Vekilinin mühim beyanâtı

(Baştarafı 1 inci sayfada) catçıları da ticaret vekâleti ih- racatı teşkilâtlandırma müdürü Serveti ziyaret ederek vekile bil- dirilmek üzere bazı temenniler- de bulunmuşlardır.

Yumurtacılar bilhassa 936 se- nesinde İspanya ihtilâli başladığı zaman bu memleketi sevk ede- rek İspanya hükûmeti tarafından müsâdere edilen mallarının hâlâ alamadıkları bedellerinin kendile- rine verilmesini istemektedirler.

KADARGELİEN Haberler

Korsan kruvazör

Graf Von Spee nasıl battı?

Almanlar geminin intiharı meselesinde Uruguvay hükûmetini itham ediyorlar

BİR KAC SATIRLA HADİSELER

Dahilae:

* C. H. Partisinin tertip eylediği seri konferanslardan ikincisi İskenderun halkevi salonunda verildi. Dil, tarih, coğrafya fakültesi'nden Dilaçar'ın, Alpin İrk ve H. tay halkevi mevzu bu konferansında vali Ş. Sökmensüer ile parti müfettişi, memurlar, öğretmenler ve kalabalık bir dinleyici kütlesi hazır bulunmuştur.

Konferans büyük bir alaka ile takip edildi ve çok beğenildi. Aynı maksatla Hataya gelmiş olan profesör Abdülkadir de Reyhaniye'de bir konferans verecektir.

* Gelen haberlere göre Egede bütün satışları ilk üç günün hareket ve süratli kaybolduktan sonra duraklamış ve müstahsilin şikâyetlerini tevhit eden vaziyetler doğmağa başlamıştır.

* Karadenizde şiddetli bir fırtına başlamıştır. Ufak deniz vasıtalara Kavakta demirlemek mecburiyetinde kalmışlar, Karadenize çıkmamışlardır.

* Dün akşamdan itibaren Karadenizde şiddetli bir fırtına başlamıştır. Ufak deniz vasıtalara Kavakta demirlemek mecburiyetinde kalmışlar, Karadenize çıkmamışlardır.

* Kostî kaptanın idaresinde 45 tonluk Ayanikola balıkçı motorlu Boğazdan dönerken sis yüzünden Rumelikavacı iskelesi karşısındaki kayalıklara oturmuştur.

* Her sene olduğu gibi bu yıl da Kızılay cemiyeti adına Beyoğlu kazası şubesi, tarafından ayın yirmi üçünde bir balo verilecektir. Hazırlıklar yapılmaktadır.

* Bir müddettenberi Balkanlarda tetkikat ve temaslarda bulunan Japon askeri ataşesi kolonel Tateisi dünkü ekspresle şehrimize dönmüştür.

Haricte:

* Air - France'in Fransa - Portekiz hava seferlerini açan üç motorlu tayyare Tanca'dan Lizbon'a varmıştır.

* Kont Ciyano'nun nutku Yunan gazeteleri tarafından tam olarak neşredilmiştir. Gazeteler nutkun yalnız İtalya - Yunanistan münasebatı hakkındaki kısma dair tefsilatla bulunduklardır.

Katimerini gazetesi bu münasebat hakkındaki beyanatın Yunan efkârı umumiyesi tarafından memnuniyetle karşılandığını bildiriyor.

Proia gazetesi, İtalyan - Yunan dostluğunun Avrupalıların bu bölgede barışın tesisine hadim olduğunu yazmaktadır.

* Şiliden bildiriliyor: Bir otomobil yarışı esnasında Jose Prieto'nun otomobili devrilererek halk arasına girmiştir.

Beş ölü ve bir kaç yaralı vardır.

* Norveçte, senebaşı bayramından sonra, daha geniş mikyasta bir millî itihaf kabinesinin teşekkül etmesi bekleniyor. Oslo'dan Essende çıkan nazi organı National Zeitung gazetesine gelen bir habere göre, hariciye nezaretinde ve harbiye nezaretinde bir değişiklik olacak ve harbiye nezareti bir generale tevdi edilecektir.

AMİRAL

Yüksek kumanda heyetine hazin bir mektup gönderdi

1914 Alman - İngiliz deniz harbinde Fakland'da İngilizlerle tutuştuğu harpte Von Spee isminde bir amiral, büyük bir şerefle ölmüştü. Almanlar bu değerli amiralin ismini unutmazlar; ve cep kruvazörlerinden birine onun ismini vererek Graf von Spee dediler.

Von Speenin geçen hafta içinde Amerika sularında üç İngiliz kruvazörü ile nasıl harbe tutuştuğu malumdur. Son yirmi dört saat içinde de deniz harbini büyük bir alaka ile takip eden dünya efkârı umumiyesi, kruvazörün limanda tamir edildikten sonra İngilizlerle yeniden harbiye tutuşacağını ümit ediyordu. Fakat dün gece yarısından sonra gelen telgraflar Von Speenin bir harbi kabul etmiş ve yine Amerikan sularında ve bincere seyircinin gözleri önünde intihar ederek hazin bir şekilde sulara gömüldüğünü bildirdi. Bu hususta aldığımız telgrafları sıra ile neşrediyoruz:

GEMİ DEMİR ALIYOR

Montevideo, 18 (A.A.) — Graf Spee'nin intiharı tarihin en dramatik sahnelerinden biri olmuştur.

Gemi demir alıyordu. Kalabalık halk kütlesi limanı Punta Leste'yi ve sahilleri doldurmuştu. Gökte Uruguvay ve Arjantin tayyareleri uçuyordu. Uruguvay harp gemileri Panamerika minkasının hududuna doğru ilerliyorlardı.

Von Spee son dakikada karaya 31 yaralı çıkardı. Yaralıların biri hasta arabasına binerken Graf von Spee'ye döndü ve gözleri yaşla dolu olduğu halde *Auf Wiedersehen*, gene görüşelim, diye bağırdı. Diğer bir yaralının elinde küçük bir Noel ağacı görülüyor du.

Nihayet Graf von Spee demir aldı. Arkasında Tacoma Alman vapuru olduğu halde yavaş yavaş koydan immeğe başladı. Sahilde büyük bir gürültü başladı. Almanların leh ve aleyhinde sesler yükseliyordu. Biraz sonra cep kruvazörünün yanındaki Tacoma ile birlikte kara suları hududuna vardığı ve bu hudutta Arjantin ve İngiliz harp gemilerinin serf hareketlerde bulunduğu görülüyordu.

Graf von Spee doğu - cenuba doğru ilerledi. Direkte büyük amirallik bayrağı dalgalanıyordu. Biraz sonra kruvazör gözden uzak bulunuyordu.

Saat 20 yi 3 dakika geçe, Montevideo radyosu şu haberi veriyordu: "Graf von Spee kendi mürettebatı tarafından batırılmıştır."

Alman elçiliği de şunu bildiriyor:

"Graf von Spee'nin kumandanı Tangsdorff gemisini terketmek istemeyerek boğulmuştur."

D.N.B. a'iansı da resmen şu tebliği neşretti:

"Uruguvay hükûmeti, Graf von Spee'nin tamiri için lazım olan

müddeti vermekten imtina etmiş ve bu sebeble Graf von Spee'nin kumandanı Panamerika bölgesi hududunda gemisini batırmağa karar vermiştir."

PETROL DÖKMÜŞLER

Montevideodaki İngiliz orta elçisi Drake, hâdiseye bizzat şahit olduğunu bildirmiştir. Graf von Spee mahallî saatle tam 19 u 55 geçe güneş ufukta kaybolurken müthiş bir infilâkten sonra batmıştır. Infilâk vukubulduğu anda gemi mürettebatını bindiği sandallardan 2 mil mesafede bulunuyordu.

Geminin içinde her tarafa petrol döküldüğü için seri bir yangın başlamış ve bütün Montevideo Okyanusunun bu noktasında yükselen muazzam alev sütunlarını seyretmiştir.

KUMANDANI KURTARILDI

Montevideo, 18 (A. A.) — Alman petrol gemisi Tacoma, Graf von Spee'nin tahliyesi sandallarına atlayan mürettebatını toplamıştır.

Limana mensub birçok hizmet vapurları kurtarma işine yardım için harekete geçmiştir. Arjantin kruvazörü Libertad'ın bir tahliyesi sandalı Admiral Graf von Spee'nin kumandanını ve zabıtlarını kurtarmıştır.

İNGİLİZ GEMİLERİ HADİSAI SEYRETTİLER

Londra, 18 — Dün Spee gemisinde kalmış olan mürettebat zırhlının su kesimindeki delikleri açtıktan ve gemiye ateş verdikten sonra denize indirilen filikalara ve şalupalara binmişler ve süratle Von Spee'nin yanından ayrılmışlardır. Müthiş bir infilâk olmuş ve bunu diğer infilâklar takip etmiştir. Von Spee, bir demir yığır hâlinde yanarak, batmağa başlamıştır. Sabaha karşı saat üçte cep zırhlısı hâlâ yanıyordu.

Uruguvay kara suları haricinde Alman Cep zırhlısını batırmağın için bekliyen İngilizlerin Renown, Barham zırhlılarıyla Ark Royal tayyare gemisi ve Fransızların Dünkerk dritnotu Von Spee'nin bu âkibetine seyirci kalmışlardır.

Von Spee'nin infilâktan biraz evvel ayrılmış olan kumandan ile zabıtlar ve tayfalar bir Arjantin harp gemisi tarafından alınarak Buenos Ayrese götürülmektedir. Alman Cep zırhlısını denize çıkarmış olan zabıtlar ve mürettebat kurtarılmıştır.

ALMAN TEBLİĞİ

Berlin, 18 (A.A.) D.N.B. Ajansı bildiriyor:

Admiral Graf von Spee'nin batması hakkında alınan malûmata nazaran Uruguvay hükûmeti geminin tamiri için muktazi müddeti vermekten imtina ettiğinden dolayı, Führer, kumandan Langsdorff'a gemiyi batırmağın için emir vermiştir.

HAZİN BİR MEKTUP

Diğer taraftan verilen malûmata göre, amiral Langdof limandan hareketinden evvel Uruguvaydaki Alman elçisine bir mektup göndererek zırhlının intiharına Uruguvay hükûmetinin sebep olduğunu bildirmiştir.

Tahrir itibarıyla pek hazin bir surette kaleme alınmış olan bu mektubu Brüksel radyosu bu sabah kısmen neşretmiştir. Amiral Alman bahriyesi yüksek kumanda heyetine hitaben yazılmış olan mektupta şöyle denilmektedir:

VON SPEENİN YOLU ÇİZİLDİ

"Graf von Spee'nin Montevideo limanından ayrıldıktan sonra takip edeceği yol, Allaha çok şükür artık katıyetle çizilmiş bulunmaktadır, Graf von Spee'nin

böylece ölümü şüphe yok ki şerefli bir ölüm olacaktır.

Milletine hizmet için bugüne kadar engin denizlerin heybetli bir korsanı olmakla iftihar duyan Graf von Spee, üç düşman gemisile çarpıştı ve bu çarpışmada, yukarıda söylediğim gibi, şerefini asla kaybetmedi. Fakat, ne çare ki, düşmandan çok, kuma oturmamak tehlikesiyle karşılaşmamak gayreti. Graf von Spee'nin dikkatini ikiye böldü ve ağır yaralar almasına sebep oldu.

Bulunduğum vaziyet içinde harbe devam etmek manasızlık olurdu. Mantığın ve harp usulünün icab ettirdiği şekilde hareket ettim.

Geminin Montevideo limanında yaralarını üstünkörü tamir ettikten sonra hareketine pek az kaldığı şu sırada, herkes Graf von Spee'nin düşmanla bir harbe tutuşacağını sanıyor. Taretilerimden biri muattal kalmaya, düşman, Montevideo kaplarına bütün kuvvetlerini yığmış olsaydı dahi, yine onlarla karşılaşmak ta bir an tereddüt göstermez, Spee'nin intiharı planlarını elimle hazırlamayı ve bunda ısrarı bir an hatırlama getirmezdim.

Bugün topçu kumanda mevkii harapırtı. Ne yapılsa yapılsa, bu kısa zamanda onun matlup vaziyete getirilmesine imkân yoktur.

Müşahitler, tamirden sonra geminin hareket kabiliyetine girdiğini söylüyorlar. Hiç şüphe yok ki hareket edebilir. Zaten buraya yaralı bir haldeyken hareket ederek gelmiş değil miyiz?

Uruguvay hükûmetinin bu hareketini şiddetle protesto ederim.

Sözün uzatmakta mana görüyoruz. Graf von Spee harbedebilecek bir halde değildir. Böyle olmasına rağmen ve bunu kumandan altında bulunan arkadaşlarımızın hemen hepsi yakinen bildikleri halde çarpışmak kararını güdüyorlardı.

Onlara, uzun uzadıya vaziyeti yeniden izah ettim ve bu çarpışmanın büyük bir kahramanlık olsa bile, propagandanın Alman bahriyesini hiçe indireceğini, efkârı umumiyenin buna kolaylıkla inanacağını anlattım.

Faik kuvvetlerle harbi kabul etmiş bir harp gemisinin mazeretini taretlerinden birinin muattal bir halde bulunuşunu birçok toplarının işlemez bir halde oluşunu, kumanda mevkisinin harap, idare mekanizmasının hemen tamamen mefkû bulunuşunu kimseye kabul ettirmeye imkân bulunmadığını anlattım. Çok şükür ki onlar da kumandanların düşüncesini kabul ettiler. İş intihar programının çizilmesine, içimizden birçokların boş yere ölmesini temin yollarının hazırlanmasına kalıyordu. Hayatının en müşkül vazifesi de bu oldu diyebiliriz.

Kendimi de düşünmüyorum. Arkadaşlarımın ve neferlerimin ruh hallerini yakinen biliyorum. Hemen hepsi beraber başladığımız, beraber bitirmek mecburiyetinde bulunduğumuz işimizin başından bu intihar kararile uzaklaşmamak zaruretiyle duyduğum arkadaşlarımızın bana muğber olabileceklerini biliyorum. Onlar beni affetsinler. Onları gemiden uzaklaştırmak için hileye müracaat etmek zarureti de duyduğum. Biliyorum ki, hepsi de Graf von Spee'yle birlikte gözlerini kapamak isteyeceklerdir. Nitekim küçük bir denemem ben-deki bu kanaati daha evvelden katletmiş bulunuyordum.

Ekselâns, zâtilinizle konuşup, katî kararı verip ayrıldıktan sonra

SON DAKİKA'nın tefrikaatı: 65

Yazar: KURT RUCKERET

(Bir Alman denizcisinin 1914 de Emden kruvazöründe geçen günleri)

Saat 13...

Kızgın güneş güverteyi yakıp kavuruyor. Uzun ve heyecanlı bir gecenin yorgunluğundan sonra herkes halsizdir. Bununla beraber güverteler temizlendi, bol sularla yıkandı. Yarastı kurtulan Fransızlar orta güverteye yerleştirildiler. Güneş çarpmasından kurtulmaları için üzerlerine geniş bir örtü gerildi.

Hastanede yaralıları sargılar içinde yatıyor, doktorlar başuçlarında iniltilerini dinliyorlardı. Bunlardan bir kısmının yarası hafifti. Ancak üç tanesi ağır yaralı, hattâ hayatlarından endişe ediliyordu. Durmadan devir yapan vantilatörler hastanedeki kan kokusunu dağıtmış, şimdi bunun yerine ağır ilaç kokusu sinmişti.

Bir aralık hastane kapısı açıldı. Yanında Gerarda Müller görünürdü. Yaralıları birer birer doladı. Hepsinin hatırlarını sordu. Şöap her birine tatbik ettiği tedavi usulünü anlatıyor, kurtulacak hastaları kendilerine de duyuracak derecede yüksek sesle, hayatlarından ümidini kestiklerini göz işaretiyle, dudak bükmesiyle ifade ediyordu.

İçeriye giren çarkçı zabiti Müller'e yaklaştı:

— Kumandanım! dedi.

— Ne var?

— İskele kazanında ufak bir arıza var. Bunu tamir edebilmek için bir yerde durmaktayız. Ocağı söndürmek istiyoruz.

— Çok mühim mi?

— Hayır kumandanım. Fakat arıza daha küçükken önüne geçilirse iyi olur, diye düşünüyoruz.

— Arızaya sebep?

gemiye geldiğim zaman, dikkati çekmesin diye, bir müddet sonra arkadaşları toplamam. Onlara, bir kabul etmek, kararını verdiğimi bildirdim. Ve bunun evvelce düşündüğümüz intihar kararının tamamen aksi oluşu arkadaşları sevindirmişti, fakat bu sevinç ölümünden kurtuldukları için değil, harp edebileceklerinden dolayı geliyordu. Bu plan işimi nisbeten kolaylaştırdı. Ertesi günü neferlerimden mühim bir kısmını her birini birer vazifeye ve birbirlerinden ayrı zamanlarda gemiden uzaklaştırdım. Onlar, limanda bulunan Alman gemisine gideceklerdi.

Gemide ancak seyir defterine ekli listede görülenler kaldı. Bunlar, âkibetlerinin ne olacağını biliyorlar ve ölümle Erpermeden gidiyorlar. Hattâ içlerinden bir çoğu, şahsan beni görmek ve kendilerini Spee'den ayrılmadım için teşekkür etmek teşebbüsünde bulundular.

Biz ölümle değil, Alman denizcilik tarihinin sayfaları arasında İlelebet yaşamaya gittiğimizi biliyoruz.

Kararım, kara sularından çıkmadan, cephaneliği tutuşturmak ve Spee'nin çok ısrar çekmeden bir an evvel ebedî medfenine kavuşmasını temin etmektir...

Spee kumandanının mektubu bu satırlarla bitmektedir. Daha çok uzundur. Mektup, gemi hareket etmezden önce Alman sefirinin eline mişti.

ENKAZ LIMANDA SEYRİ SEFERİ GÜÇLESTİRECEK
Montevideo, 18 (A. A.) — "Röyter":

Graf Von Spee'nin, tam Montevideo'ya giren gemilerin ekser zaman demir attıkları yerde kendisini batırması, Spee'nin Montevideo'ya girdiği bir infial uyandırmıştır. Graf von Spee'nin enkaz limanda seyreifaini müşkilleştirecektir. Bu enkaz, ancak dinamitle yapılacak uzun bir ameliyattan sonra kalkabileceklerdir.

Uruguvay hükûmeti, tamirat için lüzumlu müblet vermış olduğu ka-naatindedir.

Sanıldığına göre, Uruguvayla Almanya arasında bu meseleden dolayı bir hâdiseye çıkacaktır. Filhalka, Alman gemisinin, Berlinden gelen emir üzerine batırıldığı tahmin olunmaktadır.

— Gündüzki harp ve sürat.

— Düşünürüz.

Çarkçı zabiti keskin bir selâm la ayrıldı.

Güneşin ufukta birdenbire batması ile ortalığı karanlık bastırdı. Aynı zamanda hemen hemen güneş ziyası kadar parlak ışık saçan ay yükseldi. Ufukta görülen karaltıya yavaş yavaş yaklaştıkça işte yine günlerdenberi burunları deniz kokusundan başka bir şey duymayan insanlarda bir başka canlılık başladı.

Uzakta görülen karaltı Nikobar adalarıydı.

Emden gecenin sükûtu içinde denizi şıkırdatarak ilerlerken, rüzgârın bu adalardan getirdiği toprak kokusile karışık çam kokuları genç ve toprağa susamış adamların içlerinde birer arzu yakıyordu. Bugün Emdenin yalnız kaldığı müddet zarfında daha bir defa bol bol toprak havası teneffüs etmişlerdi. O da Di-yagogarçiya adasında. Bu dünyanın döndüğünden bile haber siz adada geçirdikleri zaman hepsinin içinde ölmez birer hatıraydı.

Emden kahramanları, içlerindeki Fransızlarla hemen senli benli oluvermişlerdi. Denizciliğin kendilerine verdiği duygu, onlara birbirlerinin düşmanları olduklarını hemen unutturmuştu.

Emden iki ada arasındaki dar boğazdan süzülüp geçerken onlar, aralarından birinin verdiği kumanda ile göğüslerini çam kokularıyla işliyorlar, sonra birdenbire boğazlıyorlardı.

Hava saftık serindi. Etraf güzeldi. Güzel olduğu kadar da hâzindi. Bütün bunlardan başka cenup yıldızları pırıl pırıl yanıyordu. İnsana büyümler, büyümler de daha aşağılara, daha yakınlara inmişler hissini veriyordu.

Emden, büsbütün yavaşladı. Bir ara durur gibi oldu; aynı zamanda baş tarafında boğan demir sesi bu sükûtu parçaladı. Emden demir atmıştı. Geceyi burada, bu iki ıssız ada arasında geçirecek ve bundan istifade ederek kazandaki arızayı tamir edecekti.

Müller, emir neferiyle başgarkçıya gönderdiği haberde kazanın tamir edilebileceğini, fakat bunun mümkün olduğu kadar cabuk yapılmasını ve imkân olduğu takdirde ocağı söndürülmesine ihtiyacı hasıl olmadan yapılmasını istiyordu. (Devamı var)

Şimal sahillerinde Yeni bir hava harbi oldu

Alman tayyareleri kaçtı

Londra, 18 (A.A.) — Dün öğle üzeri şimal - doğu sahili üzerinde Alman ve İngiliz tayyareleri arasında şiddetli çarpışmalar vukubulmuştur.

İngiliz tayyareleri Alman tayyarelerini bütün süratlerle kaçmağa mecbur etmişlerdir.

Bir vapura 18 bomba atıldı

Londra, 18 (A.A.) — Norveçin 4600 tonluk Strindheim vapuru İskoçya sahilleri yakınında batmıştır. Vapurun bir mayne çarptığı zannedilmektedir.

Mürettebattan iki kişi ile kaptanın cesedi Fiuse isimindeki Norveç vapuru tarafından şimal limanına çıkarılmıştır.

İngiliz bandıralı Serenite motorlu dün doğu sahiline 6 mil mesafede iki Alman tayyaresi tarafından bombardıman edilmiştir.

Tayyareler vapur batmaya kadar 18 bomba atmışlardır. Bütün mürettebat kurtulmuştur.

Bir İngiliz âliminin mühim bir keşfi

Londra, (Hususi) — İngiliz âlimlerinden Sir Ambrose Fleming gemilerde işaretli muhabere için yeni bir usul bulmuştur ki bu usul, casusların, şifreleri elde ettikleri takdirde bile, muhabereyi anlamalarına imkân yoktur.

Doksan yaşlarında ihtiyar bir âlim olan Sir Ambrose'un keşfi hususi bir ıskla neşriyat esasma dayanmaktadır. Gözle görünmeyen bir ışık ancak hususi bir âlet vasıtasile alınabilmektedir. Bu suretle, muhabereci yalnız o âletle mücehhez bulunan İngiliz gemileri alabilir.

Sir Ambrose bu keşfini daha umumî harbedeyken düşündüğünü, fakat o zamanki teknikle pahalıya mal olacağı için tatbik mevkine koyamadığını söylemiştir. Bugünse bu usulle muhabereye lazım olan teçhizat gayet ucuz mal edilebilecektir.

Hitler Majinoya niçin hücum etmedi: VIII

Kütlelerin sempatisini kazanmak mesele değildir. Kütlelerin üzerinde müessir olmak için zemini hazırlamak lâzımdır

Şu adamın mazisinde gizlemeye mecbur olduğu esrar var mıdır? Şantajdan korkabilir mi? Delilikleri, manileri var mıdır? Seyahat sever mi? Ben işte bu suallere aldığım cevaplarla hakiki politikayı yapabiliyorum: İnsanları kendi işime kazanabiliyorum. Onları kendi hesabıma çalıştırmaya mecbur ediyorum. Bu suretle nüfuzu mu her memleketin içine sokuyorum.

— Böyle bir teşekkül çok masraflı olmaz mı? Hem de müthiş bir mesaiye ihtiyaç vardır.

— Biz şimdiye kadar müşkülât karşısında hiç geri döndük mü? Kâfi derecede vasıtası olmayan bu propaganda da beyhude değildir. Aynı zamanda karşı taraftan gelecek aleyhte bir propagandanın doğmasına sebep olur ve ona karşı kendini müdafaa edemez. Propaganda hakkında herkes yanlış düşünüyor.

Kütlelerin sempatisini kazanmak mesele değildir. Kütlelerin üzerinde müessir olmak için zemini hazırlamak lâzımdır.

Lâzım olan ve kâfi netice verecek olan iş ecebi memleketlerdeki mühim şahsiyetleri kendimize bağlayabilmektir.

Hattâ grupları ve politik partileri kendimize bağlamak lâzımdır. Bunu anlamak zannederim ki o kadar güç bir şey değil. Herhangi bir memlekette kendime bir nüfuz mntakası halk ediyorum. Hepsini bu. Ve bu kâfidir. Elde etmek istediğim siyasi "muvaffakiyetlere ancak sistematik bir surette idare edilen "sınıfların ahlak ve vicdanlarını ifsat ederek erişebilirim.

Para ile zevkle gururları okşayarak velhasıl idare edenlerin her bakımdan istihalelerini tahrik ederek..ve işte bizim propagandanızın ana hattı. Bu elaltından yaptığım mesainin meyvelerini harp zamanında toplayacağım. Düşmanlarımdan hiçbirini bana bu değerde bir silâhla mukabele edemiyecektir.

O evvelce Fouché ve Talleyvod gibi isalar yetiştirmiş olan Fransa bugün bir, çekingen, ihtiyatlı dükkâncılar, hukuksinaslar ve Borokratlar memleketidir. Bu insanlar artık tehlikeye atılmak, neticesi yüzde yüz malûm olmayan oyunlara girmek istemiyorlar.

Hitlerin fazla gürültü etmek suretile maniaları kolay kolay ortadan kaldırmak istediği kanaatine varmıştır. Acaba düşmanlarının zayıflıklarından bahsederken biraz mübalâga etmiyor muydu?

Hitler bana cevap olarak bu usulün tatbik olunabilecek yegâne usul olduğunu, ve bu yolda muvaffakiyetten emin bulunduğunu söyledi.

— Eğer diplomatlarını politikayı namuslu bir tüccarın yaptığı gibi ananelere sadık kalarak ve doğru yoldan ayrılmamağa gayret ederek idare etmek istiyorlarsastedikleri gibi hareket etsinler. Ben kendi hesabıma bir kuvvet politikası güdüyorum. Benim için usul ve âdet bağları mevzuubahs değildir. Ben faydalı ve işe yarar olduğum her vasıttan istifade etmek isterim. O saçma namus ve eref prensiplerini de tanımıyorum.

O bütün hile ve yalan vasıtalarını kullanmakla ordularını harekete geçirmek arasında ne fark olduğunu ben anlamıyorum Ben böyle bir fark göremiyorum. Bana kanlı bir harbin medenî cemiatimizde daha hoş görüleceğini söylüyorlar. Halbuki gizli ve sin-

bir harp efskârırumıye tarafından derhal mahkûm edilmiştir.

Neden? Bu safsatalı bir hüküm, ihtiyar nutkudur. Bu burjuva demokrat memleketlere olan tevevukum hiçbir doktrine ve hisse bağlı kalmayıpındandır. Düşmanlarım henüz bu olgunluk derecesine varamadıkları için bu istifadeli yoldan ayrılmaklıgımı istiyorlar. Bu adamlar kendilerini aldattığım için muğber olmasınlar. Onlar da aldanmamağa gayret etsinler..

Hitlere her hilenin yeni bir hileyi doğuracağını ve işin sonunda bu işin faydaları yanında birtakım da zararları bulunabileceğini söyledim.

Hitler: — Mümkündür, diye cevap verdi. Fakat bu işte daha iyi mevzi almış olmak rüchanını muhafaza etmiş oluyorum. Benim davalarım da muvaffak olmak hususundaki en büyük taliim, hâdiseleri ve vakiaları oldukları gibi görmekte birinci oluşumdur. Halbuki düşmanlarım tarihte mühim rol almış olan kuvvetler hakkında hayale kapılıyorlar.

— Siz de (Makyavel)in derslerinden istifadeye çalışıyorsunuz, dedim. Fakat tarih gösteriyor ki hile, hud'a, aldatma, yüze gülme, ihanet ve hianet gibi Makyavel tarzındaki siyaset vasıtaları tesir ve muvaffakiyetlerini pek çabuk kaybediyorlar. İtalyan şehirlerinin tarihi böyle bir politikanın uzun müddet süremeyeceğini isbat ediyor.

Hitler, kendisinin de esasen daha fazlasını beklemeyeceğine, gâyesinin sadece Almanyanın etrafına çevrilmek istenilen dıvar üzerinde bir menfez açmaktan başka gayesi olmadığını söyledi.

— Hem, diyordu, düşmanlarım bana karşı medyunu şükrandılar. Çünkü ben, kendimden evvelkilerinin silâh kuvvetile kazandıklarını kansız vasıtalarla temin etmek suretile sulhculukta onları geçmiş bulunuyorum. Bunda kendi kendimizi aldatmıyalım. Düşmanlarımız bütün mukavemet arızalarını kaybetmişlerdir. O memleketlerden yükselen her ses, bizimle müzakereye girmek arzusunı taşıyor. Bunu bütün kuvvetlerle bağırıyorlar. Bütün bu demokrasiler, bütün bu zengin sınıflar mevkii iktidarı ellerinden bırakmaktan başka bir şey istemiyorlar. Onlar omuzlarındaki mesuliyeti atmak ve kendilerini garanti etmeği kabul ettiğim sulh içinde yaşamakla mesut olacaklardır.

"Bu insanlar iktidarı isteyen, iktidar arzu ve hirsını duyan insanlar değillerdir. Onlar, vazife ve mesuliyetten başka bir şeyden bahsetmiyorlar. Çiçeklerle meşgul olmak, balık avlamak ve gecelerini ellerine bir İncil kitabı alıp ocak başında geçirmek istiyorlar.

İngiltere ve Fransada başka türlü insanlar da bulunabileceğini söyledim. Hitler sabırsızlanmıştır: Her kelimenin üzerinde durma dura:

— Biz dedi, iktidar için yaşıyoruz. Bütün kuvvetimiz ve bütün sinirlerimizle onun için mücadele ediyoruz.Biz sabırsızlıkla tutuşuyor ve bu hissimizi bütün dünyaya bağırarak ilân ediyoruz.Yalnız biz tahakküm sofileriyiz.Iktidar arzusu bizim için sadece bir kelimeden ibaret değildir. Bu bizim kanımız ve hayatımızdır.

Sesinde bir zafer ifadesile bağırıyordu:

— Yaşıyoruz, evet yaşıyoruz. Hitler, zulüm ve tedhiş usulünün hakkında daha uzun uzun konuştu. Temerküz

şamplarında yapılan zulüm ve gizli polis teşkilâtının vahşetinden bir zevk almadığını, fakat bunun tamamen zarurî ve nakabili ictinap bir şey olduğunu söylüyordu..

— Zalim olmak arzusunda olmayan insan muvaffak olamaz Esasen bu arzusunun düşmanlarımızda bulunmayışının sebebi onların çok insani hislerle dolu olduklarından değil, buna cesaret edemediklerindenidir. Mevkii iktidarı şimdiye kadar daima, burjuvaların (cinayet) ismini verdikleri temel üzerine dayanmıştır. Düşman sınıfı ortadan kaldırılmaldır. Eğer yanılmıyorsam (Makyavel) de böyle söyler ve bundan evvel idare eden sınıftan hemen sonra gelen ikinci sınıf iyilikle elde tutulmasını tavsiye eder. Ben daha ileriye gidiyorum. Ben eski idareyi elinde tutmuş olan sınıftan istifade ediyorum. Onu baskı ve korku içinde idare ediyorum. Eminim ki bu sınıftan daha iyi, daha mükemmel bir yardımcı bulamam. Eğer günün birinde bana karşı isyan etmeğe de kalkarsa o zaman elimde klâsik vasıtaları kullanabilirim.

Sözlerine devam eden Hitler:

— Evet, dedi. Yolumuz çamurludur. Fakat ben zafer yolunda ayaklarını kirletmemiş olan kimseye tesadüf etmedim. Gömlüklerini ve beyaz yeleklerini kirletmemek endişesini haleflerime bırakıyorum.

(Devamı var)

BEYOĞLU	
İPEK	: Hicm (Türkçe)
MELEK	: Cezayir sevdaları
SARAY	: Düşman çocukları
SEMER	: Aşk Resmîceği
TAKSIM	: Üç ahbab Cevvalar Pastirmacı yan ve ştrekâs (Türkçe)
CALE	: Çalınan Tac
VA	: Rıcanın askı
UZAR	: Kuvvet Gangsterler
DİZ	: Büyüla Cez
ŞIK	: Bıldırmıdır.
ASPI	: Çiç anne ve Harb dönüştü
SARK	: Şanghay atesler içinde ve Kandı oyunları
	: Sen Yumurcak
TAN	: Çünshâr kışlar ve Rozall.
İSTANBUL	
TERAH	: Pulo Samponu (Türkçe) ve Gangsterler cılıdâ
EMBERELİ	: Beyaz Gül (Türkçe - arapça) ve İspanyol serenadı
MİLİ	: Harp muhabirî ve şimal oteli
TURAN	: Beyaz Gül (Türkçe - arapça) ve Extrangia Cete
HILAL	: Üç ahbab Cevvalar havdutlar arasında (Türkçe) ve Kontes Vi-yuska
AZAR	: Pulo Samponu (Türkçe) v Çünshâr cılıdâ
ALEMDAR	: Çünshâr kışlar ve Sahra bek-ellere
BEŞİKTAŞ	
SUAT P.	: Çiç anne ve Sahra kız Le-İf (Türkçe)
SEN	: Dâşin Kralı, Şeref yurdu
GERİL	: Bursa senfonisi
	: "Geceleri ve Dağın
KADIKÖY	
HALS	: Paris isikları
ŞEYRA	: "Geceleri ve Dağın
ÜSKÜDAR	
HALE	: "Geceleri ve Dağın
BAKİRKÖY	
MULTİVADİ	: Düşman memket altında ve Korkunc gece
BAKIR	: Bıldırmıdır.

ŞEHİR TİYATROSU

Komedi kısmı: İKİZLER

En doğru takvim

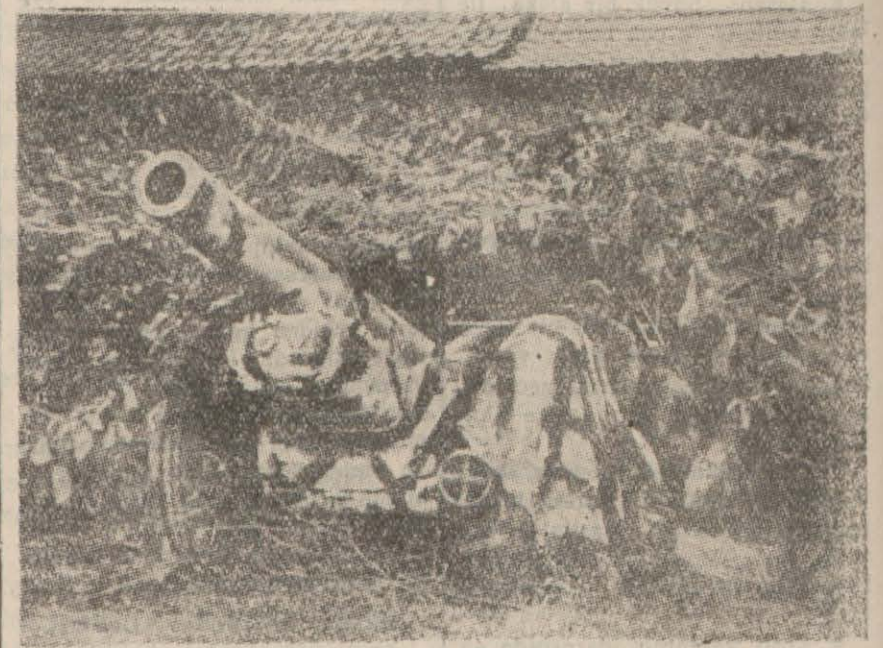
Onu, iki hafta sonra ucuz bir bedelle edinebileceksiniz

940 yılı için şimdiye kadar çıkarılan takvimlerde yanlışlıklar bulunduğuna dair birkaç gündemberi salâhiyetli zatlara atfen gazete yazılan şikâyetleri okumuşsunuzdur..

Bu yanlışlıkları düzeltmek için tek çare bir başka, fakat doğru bir takvim almaktır. Bu doğru takvimi de Vakit matbaası hazırlamıştır. İki hafta kadar bekleyiniz. Pek ucuz bir bedelle edinebileceksiniz.

Bir İngiliz tayyaresinde rasat, hareketinden evvel, yapacağı keşif hakkında malûmat alıyor

Garp cephesinde İngiliz mevzilerinden birinde maskelenmiş top

Son Dakika'nın his. ask. macera romanı:

66

Bu Ev Tekin DEĞİLDİR

Nakleden: Muzaffer Esen

Yusuf Kenanı gördü.

XIX

NUMAN PAŞANIN ÖLÜMÜ-DEKİ ESRAR!

— Vay Şinasi beyefendi, nasılsınız, iyisiniz inşallah.

Adliyenin merdivenlerinden inen avukat Şinasi Hakyemez başını çevirdi.

— Eh, şöyle böyle.. ha, affeder. sizin Cemil bey.. sizi görünce hatırladım. Nişanlanmışsınız, tebrik ederim.

— Teşekkür ederim.

— Bir yuva kuruşuna çok sevindim doğrusu, insan ancak aile ocağında mesut olur..

— Tekrar teşekkür ederim. Hanımefendi iyidirler inşallah.

— Fena değil.. Bu kış onu İzmirle yolladım. Akrabalarında kalacak.

— Şu halde bize evliliğin faziletlerinden bahsedene Şinasi beyefendi bekârlığın nimetlerinden bol bol istifade edecekler demek oluyor. Hazır hatırlama gelmişken ben de size sorayım.. Güzin hanım İstanbul'a döndüler mi?

— Zavallı Güzin, nasıl dunsun?

Avukat Şinasi sustu ve yüzüne derin bir kederin gölgesi göktü. Cemil arkadaşının yüzüne baktı ve sarardı:

— Ne var, Güzine bir şey mi oldu..

— Zavallı kız.. Artık İstanbul'a dönecek.

— Ne oldu allahşıkma..

— Anlatması uzun.. Burada olmaz.. İşsizsen şuracıka yazıhane kadar gidelim de orada söylerim.

Yolda ve asansörde iki arkadaş bir kelime bile söylemediler. Cemil sual soramıyor, Şinasinin vakayı anlatmağa cesareti yok. Nihayet Şinasinin yazıhanesi açıldı. Cemil

İçeri girdi:

— Otur dostum suraya, bir kahve içer misin?

— Hayır, teşekkür ederim. Fakat Güzine ne oldu? Yoksa öldü mü?

— Hayır.. Daha ölmemiş.. Fakat çok ağır hasta, hiç ümit yok. muş.

Cemil sordu: — Demek bunun için bu kadar müteessirsiniz, öyle mi?

Şinasi başını salladı.

Bakışları birbirile karşılaştı ve Şinasi arkadaşının bakışlarında zaptedilemeyen bir ızdırıp okudu ve:

— Hayır Cemil, dedi. Emin ol Güzin sen Semahatla evlendin diye hastalanmadı. Başka bir sebebi var bu hastalığın.

— Sakın bu hastalığın sebebi Vahit olmasın.

— Zannetmem.

— Zavallı Güzin.. Zaten ben Bursada iken işin az çok farkında idim. Son günlerde fazla sinirli olmuştum. Hastalığı ne imiş?

— Beyin humması.. Aynı zamanda murdar ilige kan hücum etmiş..

— Tehlikeli mi?

— Dedim ya.. Hiç ümit yok. muş.. Bu sabah İrfanı gördüm. Zavallı hayatında ilk defa olarak soğukkanlılığını kaybetmişti. Bir mütehassıs götüremeğe gelmiş. Bursaya dönünce bana telefon edeceğini vaadetti.

— Bu hastalığın sebebinin sormadın mı?

— O kadar konuşacak vaktimiz olmadı, diyorum. Doktor bana "çok fena bir vaka oldu, dedi, bunu sana şimdi anlatamam. İnşallah tehlikeyi atlattırsak o vakit konuşuruz" diyip gitti. İşte bu kadar.

Susuyorlar. Konuşmak niye ya..

rar? İkiside meşin birer koltuk üzerine telefonun yanına oturuldular. Ve cıgaralarını birbirinden yakarak düşünmeğe başladılar.

Her çalan telefon zili ikisini de titretiyor, fakat her telefon başka bir iş içindir.

Saat yedi.. Karanlık çoktan çökmüş, caddedeki kepenkler birer birer iniyor. Şinasi ve Cemil hâlâ telefon bekliyorlar.

— İşte böyle yavrum.. Şükredin bünyenize, kafes çok sağlammış, yoksa..

Doktor İrfan doğruldu, elini delikanlının zayıflamış omuzuna koydu ve ona baktı.

— Hayır, doktor, bu iş kafesin sağlamlığı sayesinde olmadı.. Sizin meharetiniz beni kurtardı. Ucuz kurtuldum doğrusu.

— Doğrusunu ister misiniz Numan bey.. Bana meslek hayatımın en korkulu günlerini siz yaşattınız. Hâlâ ızdırıp çekiyor musunuz?

— Hâlâ ağrı var doktor, fakat eskisi kadar müthiş değil. Üç hafta evvelki halimi düşündükçe bugün korkudan ben ürperiyorum.

Daracık odadaki seyyar karyola üzerine uzanmış olan Numan ağır bir hareketle robdöğambırn kolunu, üzerine örtlen siyah battaniyenin üzerine çıkardı.

Profesör İrfan pardesüsünü giydi, doktor seyahat elbiseleridir.

— Doktor gidiyor musunuz?

Numanın sesinde bir kararsızlık titreyor.

— On beş gündünden İstanbul'a inmem katiyen lâzımdır. Sizin yüzünüzden burada kaldım. Fakat artık hiç bir şeye ihtiyacınız kalmadı. Sağlam bir soydanmışsınız doğrusu.. Artık zamanla ve ıstırahatla iyi olacaksınız.

Delikanlı gözlerini kapadı.. Doktor elini Numan'a doğru uzattı.

— Ara sıra bana mektup yazınız olmaz mı Numan bey?

Numan yorgun bakışlı mavî gözlerini doktora doğru kaldırdı:

— Amcacığım.

(Devamı var)